

Helsingissä 11.10.2022

Liitto on jo aiemmin lausunut valmisteilla olevasta lakiuudistuksesta ja se on nähdäksemme hyvin valmisteltu. Valmistelutyössä on kuultu monipuolisesti eri asiantuntijaryhmiä, nykyisen lain puutteet ja muutostarpeet on tuotu kattavasti esille. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja edistämiseksi, saamelaisten oikeuksiin on tullut hyviä lisäyksiä. Ylipäätään tarkennuksia ja lisäyksiä voimassa olevaan lakiin on tuotu kattavasti ja velvoittaen. Vapaaehtoinen ekologinen kompensaatio on mielestämme ongelmallinen, mutta sitä pystyy edistämään rahallisilla kannustumilla, kuten kirjauksissa on tuotukin esille. Tämä olisi hyvä kannustin esimerkiksi kuntatasolla ja yksityisille maanomistajille, seurakunnille ym.

Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liiton tehtävänä on edistää lasten ja nuorten luontosuhdetta ja vahvistaa kestävä elämäntapaa. Tästä näkökulmasta lakivalmistelussa ei kovin hyvin nosteta esille lasten ja nuorten osallistaminen, mikä olisi Nuorisolainkin tarkoituksen mukaista. Lasten ja nuorten osallisuutta voisi edistää ympäristökasvatuksen mahdollistaminen esim. kuntatasolla. Kuntatalous (s.71) kappaleessa voisi olla maininta kuntien tärkeästä roolista lasten ja nuorten luontosuhteen mahdollistajana. Tämä tapahtuu luonto- ja ympäristökoulutoimintaa rahoittamalla, ympäristökasvatusta lisäämällä. Tätä kautta lasten ja nuorten luontosuhde vahvistuu ja luonnon monimuotoisuuden ja tutkimuksen kannalta tärkeä kansalaishavainnointi lisääntyy. Lapset ja nuoret tuntevat oman elinympäristönsä ja kiinnostuvat myös sen suojelemisesta. Ympäristökasvatuksen merkitys lain toteutumisen kannalta olisi hyvä tuoda muutenkin jotenkin esille. Lisätään ympäristökasvatusta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja tätä kautta edistetään kansalaisten ympäristötietoisuutta.

2.5.4 Luontotiedon hallinta

Kappaleessa ei mainita lainkaan kansalaishavainnointia ja lakiuudistuksessa ylipäätään mainitaan hyvin vähän kansalaishavainnoin ja kansalaisten ympäristösuhteen vahvistamisesta mitään. Tämä on nähdäksemme tärkeää, jotta luonnon monimuotoisuutta saadaan suojeltua ja ilmastonmuutoksen merkitys suomalaisten elämälle ymmärretään kunnolla. Kansalaishavainnointiin kannustaminen edistää tutkimusta ja on tärkeä lisä tutkijoiden muuten valtavalle työlle. Luontotiedossa on vielä isoja puutteita johtuen tutkimuksen määrärahoista ja isosta työmäärästä. Tähän tarkoitukseen kansalaishavainnointi toisi lisämahdollisuuksia. Kansalaishavainnointi kuuluu jo nyt peruskoulun opetussuunnitelmaan ja tutkijoiden ja koulujen yhteistyön lisäämiseen on käynnissä hyviä hankkeita ja hankesuunnitelmia. Lapset ja nuoret ovat kiinnostava kohderyhmä tutkijoiden näkökulmasta. Saadaan lisättyä tutkijoille laji- ja elinympäristötietämystä ja lapsilla ja nuorilla on tätä kautta tärkeä rooli tiedonkerääjinä. Näin saadaan luontevasti vahvistettua osallisuutta ja samalla ymmärrys luonnon monimuotoisuudesta, sen suojelusta ja omasta elinympäristöstä lisääntyy. Kansalaishavainnoin edistäminen ja lisääminen vaatii sopivaa poikkitieteellisiin projekteihin myös järjestöille haettavaa rahoitusta. Lisäksi tämä vaatii esimerkiksi koulujen tietosuojakäytäntöjen helpottamista ja yhdenmukaistamista tämän asian kohdalla. Luonnontieteellinen keskusmuseo on keskeisessä ja luonnollisessa roolissa tämän tehtävän osalta.